

References:

1. Антонюк Л.Л. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід Київ : Ін-т вищої освіти КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, 2016. 66 с.
2. Бахрушин В. Компетентності і результати навчання у нових стандартах вищої освіти. URL: <http://education-ua.org/ua/>
3. Hymes D. Vers la competence de communication. Paris: Hetier, 1984. 219 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-79>

Ткач О. В.

студентка,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ПЛАГІАТ У ЗМІ ЯК ПОРУШЕННЯ СТАНДАРТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток і розповсюдження технологій істотно змінили архітектоніку інформаційного середовища, принципи його існування та діяльності. Зокрема, започатковано якісно новий рівень функціонування засобів масової інформації, який, на наш погляд, характеризується прискореною циркуляцією інформаційних потоків; спрощенням процедур пошуку й доступу до відомостей; поступовим стиранням просторових і часових кордонів; мобільністю; виникненням онлайн-ЗМІ. Разом із цим спостерігаємо також низку несприятливих факторів, зумовлених впливом Вебу. Серед них, згідно з нашими спостереженнями, підвищення конкуренції на ринку; поступова типізація медіа; збільшення одноманітного контенту; збільшення частки неперевіреної та неправдивої інформації; використання текстових, фото, відео, аудіоматеріалів без зазначення автора та посилання на першоджерела.

Відзначимо, що проблема плагіату є особливо актуальною темою сьогодення, яка потребує більш активного обговорення в українському медійному середовищі. Свідоме привласнення результатів чужої праці, яке супроводжується ігноруванням правомірних шляхів отримання й використання відомостей і нехтуванням авторського права, що є прописані в чинному законодавстві (Закони України «Про авторське право та суміжні права», «Про інформацію», «Про медіа», статті цивільного, адміністративного та кримінального кодексів, Кодекс етики

українського журналіста тощо), вказує на низький рівень свідомості, професійної етики, солідарності та поваги у вітчизняній журналістиці, а також виступає порушенням засад професійної діяльності.

Підтвердження думки знаходимо у статті 2 першого розділу Закону України «Про інформацію». Згідно з нею, одержання, використання, розповсюдження та зберігання інформації повинно відбуватись лише правомірним шляхом. Доповненням слугує стаття 5 закону, де вказано, що реалізація права на інформацію не повинна порушувати права, свободи та інтереси інших громадян [5].

Відповідно, журналіст не має права використовувати повністю або частково скопійовану, перетворену інформацію (текст, фото, відео чи аудіо) без зазначення джерела. Виняток становлять об'єкти, що не охороняються авторським правом. До них, відповідно до статті 10 другого розділу Закону «Про авторське право і суміжні права», відносять: повідомлення про порядок денний (так звана «прес-інформація»); народну творчість; офіційні документи законодавчого, політичного й адміністративного спрямування [4]. У всіх інших випадках відтворення творів вважається незаконним і тому журналіст зобов'язаний відповідати за скоєне. Залежно від ситуації, плагіат може бути віднесено до цивільного, адміністративного чи кримінального правопорушення.

У статті 432 Цивільного кодексу України читаємо, що суд може ухвалити рішення про вилучення та знищення матеріалів, які посягають на право інтелектуальної власності; стягнення грошової компенсації з порушника (розмір залежить від вини особи та інших істотних обставин); опублікування в засобах масової інформації оголошення, щодо вчинення і змісту порушення [6].

У статті 51² Кодексу України про адміністративні правопорушення зазначено, що присвоєння авторства тягне за собою відповідальність у вигляді сплати штрафу (від 10 до 200 неоподаткованих мінімумів) та конфіскації матеріалів [2].

Згідно зі статтею 176 Кримінального кодексу України, покарання може реалізуватися у вигляді: штрафу (від 200 до 1000 неоподаткованих мінімумів доходу); виправних робіт (до 2 років) або позбавлення волі на той самий строк із подальшою конфіскацією і знищенням матеріалів. У разі неодноразового вчинення плагіату суму сплати, а також строк виправних робіт/перебування у в'язниці збільшують. До того ж, в окремих випадках може накладатися заборона займати певні посади чи здійснювати певну діяльність [3].

На практиці випадок неодноразового привласнення чужих матеріалів знаходимо у колишньої головної редакторки українського журналу

«Vogue» Ольги Сушко. Як повідомляє Детектор Медіа, у 2018 році читачі її колонки виявили подібність поданої там інформації із статтею Шахрі Амірханової, що була опублікована в російському виданні «Harper's Bazaar» у 2006 році (як виявили подальші розслідування, авторка публікації також взяла інформацію з мережі). Згодом стало відомо, про запозичення з інших російських ресурсів – «Живого Журналу», «GQ» та «Коммерсанту» [1].

Відзначимо, що плагіат не лише порушує права автора, але й відбирає їх у споживача інформації. Передусім йдеться про право на повне і всебічне інформування (є однією із засад журналістської діяльності). Адже, копіюючи і поширюючи ті ж самі відомості стосовно певної теми, медійник сприяє типізації контенту, зменшує шанси аудиторії на отримання актуальної та ексклюзивної інформації і, певною мірою, навіть ставить під сумнів явище плюралізму.

До того ж, привласнюючи і публікуючи чужі твори, працівники медіа ставлять під сумнів власний професіоналізм, репутацію каналу комунікації і навіть більше – принижують сутність професії. Адже через їх дії сутність журналістики зводиться до елементарного переписування інформації.

Варто акцентувати й на тому, що порушення законодавства і етики шляхом вчинення плагіату, ставить під сумнів те, чи справді вітчизняні журналісти здатні виконувати покладену на них регуляторну функцію. Зрештою, як може викривати несправедливість у суспільстві той, хто й сам слугує її джерелом?

У підсумку зауважимо, проблема плагіату в журналістиці є глибокою і серйозною, вона сигналізує про недостатній рівень професіоналізму працівників масмедіа. Останній проявляється в ігноруванні (свідомому чи несвідомому) законодавства, етики, моралі й потребує вирішення шляхом впровадження та популяризації спеціалізованих знань у закладах формальної та неформальної освіти.

Список використаних джерел:

1. В мережі з'явилися нові приклади плагіату в матеріалах Ольги Сушко. *Детектор медіа* : веб-сайт. URL: <https://detector.media/medialife/article/142205/2018-10-31-v-sety-royavylyis-novye-prymery-plagyata-v-materyalakh-olgy-sushko/> (дата звернення: 04.11.2022).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 80731-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 04.11.2022).

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 03.11.2022).

4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 02.11.2022).

5. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 02.11.2022).

6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 04.11.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-80>

Хуторна Г. П.

*аспірантка кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара*

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ КІНОТЕКСТІВ ЧЕРЕЗ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІКИ ЛІПСИНК

Кіномистецтво сьогодні є чи не найпоширенішим видом мистецтва, а завдяки сучасним технічним досягненням ми маємо змогу дивитися фільми режисерів різних країн, перекладені українською мовою.

Терміном «кінопереклад» зазвичай називають переклад художніх та анімаційних фільмів, а також серіалів. На сьогодні є багато вчених, які досліджують проблеми кіноперекладу, зокрема, Т. Г. Лук'янова, М. Кронін, М. Бейкер, Хорхе Діаз Синтаз та ін.

Однак недостатній інтерес саме українських дослідників до кіноперекладу унеможливило швидку інтеграцію досвіду зарубіжних дослідників та вироблення власних методологічних засад.

Отже, *актуальність* дослідження обумовлена зростом попиту на кінопродукцію, перекладену українською, а також наявністю недостатньої кількості теоретичних та практичних праць, присвячених дослідженню цієї проблеми. *Метою дослідження* є виявлення та аналіз особливостей перекладу англomовних фільмів українською через застосування техніки ліпсінк-перекладу.